

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 09 ianuarie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2021, în privința inculpaților

Dadu Dumitru XXXX;

Dadu Vitalie XXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>19.10.2015 – 09.01.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>03.03.2020 – 05.11.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>29.07.2022 – 07.11.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 09 ianuarie 2019, Dadu Dumitru și Dadu Vitalie au fost achitați de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (1) Cod penal, pe motiv că ***fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.***

2. Instanța de fond a constatat că potrivit rechizitoriului, Dadu Dumitru ***se învinuiește*** că conform contractului individual de muncă nr.XXX din 03.06.2013 și ordinului nr.39-c din 10.06.2013 privind angajarea la serviciu și ordinelor nr.63-c din

30.08.2013, nr.01-c din 02.01.2014 privind prelungirea serviciului, a fost angajat la Institutul Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare în calitate de șofer în serviciul de deservire și gospodărire, începând cu data de 06.06.2013, până la data de 31.03.2014, iar la data de 01.04.2014, conform ordinului nr. 23-c din 03.04.2014, a fost transferat ca laborant în laboratorul "Protecția plantelor" pe 0,75 unități, de unde este angajat până în prezent.

Pentru perioada angajată în calitate de șofer începând cu 03.06.2013 până la 31.03.2014, pentru angajatul Dadu Dumitru a fost întocmit tabelul de pontaj, unde a fost tabelat cu 8 ore de muncă.

Totodată, conform certificatului nr. 11250 din 10.09.2014 eliberat de către Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Dădu Dumitru este student al Facultății de Horticultura, secția zi, studii în bază de buget în perioada 01.09.2011- 10.09.2014. 5.

Astfel, în rezultatul contrapunerii informației din confirmarea nr. 848 din 03.10.2014, eliberată de către Universitatea Agrară de Stat din Moldova privind frecvența la ore a studentului Dadu Dumitru și cu tabelele de pontaj, s-a constatat că persoana în cauză, în perioada 01.09.2013-31.03.2014, a absentat la serviciu 131 zile lucrătoare.

Prin urmare, Dadu Dumitru neîntemeiat a primit plata salarială în sumă de 10 152 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului în aceeași mărime.

Potrivit rechizitoriului, Dadu Vitalie *se învinuiește* că, activând la Institutul Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare în calitate de economist coordonator prin cumul 0,5 unități în serviciul finanțe și contabilitate în baza contractului individual de muncă nr.16 din 01.02.2011 și conform ordinului de angajare nr. 09-c din 03.02.2011, în perioada 01.02.2014-31.08.2014, fiind obligat conform graficului de lucru să-și onoreze obligațiunile de serviciu, a lipsit de la lucru, aflându-se peste hotarele Republicii Moldova.

Știind cu certitudine despre faptul că în zilele respective a fost inclus în tabelele de pontaj, urmărind scopul de profit, a primit, ca salariu suma de 3 410,83 lei, cauzând un prejudiciu în proporții considerabile Institutului Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare.

Prin urmare, Dadu Vitalie neîntemeiat a primit plata salarială în sumă de 3 410,83 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului.

Instanța a statuat că în acțiunile inculpaților *nu se întrunesc elementele infracțiunii* prevăzute la art. 191 alin. (1) Cod penal, care prevede răspunderea penală pentru delapidarea averii străine, adică însușirea, *dispunerea sau folosirea ilegală* a bunurilor altei sau ale altor persoane *de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui*, care a produs daune considerabile

Inculpaților *nu le-au fost încredințate careva bunuri în administrare în baza unui titlu și cu un anumit scop*, pe care aceștia le-au însușit, or, *salariul* care le-a fost achitat neîntemeiat după opinia acuzării, *nu constituie obiectul material al infracțiunii* prevăzute la art.191 Cod penal, iar Dadu Dumitru și Dadu Vitalie *nu au avut calitatea specială de administrator* asupra salariului care le-a fost achitat de către Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare.

În concluzie, probele prezentate de partea acuzării *nu demonstrează existența subiectului special și a obiectului material, ca senine obligatorii ale delapidării averii străine*, fiind condiție obligatorie impusă de prevederile art. 96 alin. (1) Cod de procedură penală, iar potrivit pct. 6 al HP CSJ nr. 5 din 19.06.2006, vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Denis Cebotari, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie condamnați în baza art. 191 alin. (1) Cod penal la amendă a câte 500 unități convenționale fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în cadrul Institutului Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare.

Apelantul a invocat că *la 18.10.2018, Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Centru, Vera Chiranda, a emis ordonanța privind modificarea acuzării* lui Dadu Dumitru și Dadu Vitalie, incriminându-le infracțiunea prevăzută de art. 191 alin. (1) Cod penal.

În scopul demonstrării vinovăției inculpaților în comiterea de către ei a infracțiunii incriminate, precum și stabilirea adevărului, în cadrul urmăririi penale au fost acumulate probe suficiente pentru a-i acuza de faptele expuse, probe care ulterior au și fost examinate și cercetate în cadrul ședinței de judecată publice, în care și-au găsit confirmare și urmau a fi apreciate de către instanța de judecată ca incontestabile și puse la baza unei sentințe de condamnare.

Analizând declarațiile inculpatului Dadu Dumitru s-a constatat, că acesta lipsea de la serviciu când avea ore la facultate, astfel nu își îndeplinea corespunzător atribuțiile de serviciu, necătând la acest fapt în tabelul de pontaj era indicat că a fost prezent la serviciu și a primit salariu deplin prejudiciind Institutul Științifico - Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare.

Analizând depozițiile inculpatului Dadu Vitalie s-a constatat, că acesta pleca peste hotarele RM în interes pentru teza de doctorat și nu în interes de serviciu, astfel era absent de la serviciu, respectiv nu își exercita corect de serviciu, necătând la acest fapt în tabelul de pontaj era indicat că a fost prezent la serviciu și a primit salariu deplin prejudiciind Institutul Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare. În contabilitate nu au fost prezentate careva ordine de deplasare pentru serviciu, de unde rezultă că inculpatul a lipsit nemotivat de la serviciu: reprezentantul părții vătămate Dogotari Vasilii, martorul Ivanov Ala, martorul Jordan Maria.

Conform actului de inspectare financiară IPȘPTA efectuat de către inspectorul Maria Jordan s-a stabilit, că Dadu Dumitru neîntemeiat a primit data salarială în sumă de 10 152 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului în aceeași mărime, iar Dadu Vitalie neîntemeiat a primit plata salarială în sumă de 3 410,83 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului Științifico - Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare.

În sentință tendențios s-au ignorat unele declarații a reprezentantul părții vătămate, Dogotari Vasilii, declarații care au fost consemnate în procesul verbal de

audiere a acestuia și anume că Dadu Vitalie și Dadu Dumitru ilegal au beneficiat de plata salariilor și altor garanții acordate în baza legislației muncii întrucât efectiv aceștia nu au prestat munca, prin care fapt au adus prejudiciul patrimoniului Instituției publice și implicit bugetului de stat.

Mai mult ca atât, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că Dadu Dumitru a prejudiciat Institutul Științifico - Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare cu 10 152 lei, iar Dadu Vitalie cu 3410,83 lei, în acțiunile cărora cel puțin există elementele contravenției prevăzute de art. 106 Cod contravențional și anume cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, în cazul în care fapta nu reprezintă o sustragere și nu întrunește elementele unei infracțiuni, fapt ce, în cel mai rău caz procesul penal în privința inculpaților, urma a fi încetat.

Prin urmare, acțiunile inculpatului just au fost calificate conform art. 191 alin. (1) Cod penal.

Astfel, în procesul cercetării judecătorești au fost prezentate probe dobândite pe cale legală, prevăzute de art. 93 CPP, care confirmă vina inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (1) Cod penal, din care considerente conform prevederilor art. 389 CPP, urma să fie pronunțată o sentință de condamnare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2021, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond **corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept** și just a tras concluzia că inculpații trebuie achitați de la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, niciuna din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu au confirmat existența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate lui.

În susținerea învinuirii, procurorul a prezentat actul de inspectare financiară IPȘPTA, ordinul de angajare a lui Dadu Vitalie și Dadu Dumitru, tabelele de pontaj și informația de la Grănicieri, însă aceste acte nu au combătut declarațiile inculpaților și nu au indicat la existența elementelor infracțiunii incriminate lor.

Astfel, din actul de învinuire, Dadu Dumitru și Dadu Vitalie sunt învinuiți că fiind angajați în calitate de salariați la Institutul Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare, au primit neîntemeiat salariul în sumă de 10.152,04 lei și respectiv 3410,83 lei, ca urmare a absenței de la serviciu în diferite perioade.

Din probele analizate și apreciate în ședința de judecată, inculpaților nu le-au fost **încredințate careva bunuri în administrare în baza unui titlu și cu un anumit scop**, pe care aceștia le-au însușit, or, salariul care le-a fost achitat neîntemeiat după opinia acuzării, nu constituie obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (1) Cod penal. Mai mult, Dadu Dumitru și Dadu Vitalie nu au avut calitatea specială de administrator asupra salariului care le-a fost achitat de către Institutul Științifico-Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare.

Prin urmare, probele prezentate de partea acuzării nu au demonstrat existența subiectului special și a obiectului material, ca semne obligatorii ale delapidării averii

străine, fiind condiție obligatorie impusă de prevederile art. 96 alin. (1) Cod de procedură penală.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Dorina Tăut, declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurenta indică că instanța de apel nu a luat măsurile necesare pentru ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel că toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, iar prin această inactivitate, instanța de apel a provocat o stare de incertitudine și neclaritate cu privire la soluția adoptată, or, fiecare din criticile invocate de către instanța de apel referitor la probele aduse în sprijinul învinuirii imputate inculpatului, sunt expuse dificitar și selectiv preluate din soluția adoptată de către instanța de fond, în speța dată.

Astfel au fost încălcate prevederile art. 101 alin. (1) CPP, conform căruia fiecare probă urmează a fi apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Respectiv, instanța de fond și instanța de apel nu au luat în considerație declarațiile părții vătămate, martorilor și probele prezentate de acuzare, adoptând o hotărâre, reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpaților și pledoaria apărătorului lor.

Conform informației prezentate de către procuror, de la Universitatea Agrară, s-a stabilit că persoanele au lipsit de la serviciu și tabelul de pontaj care a adus la salariu este neîntemeiat. În cadrul deplasării se păstrează salariul de baza, dacă există acte confirmative.

Potrivit actului de inspectare financiară IPȘPTA, efectuat de către inspectorul Maria Jordan s-a stabilit, că Dadu Dumitru neîntemeiat a primit plata salarială în sumă de 10 152 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului în aceeași mărime, iar Dadu Vitalie neîntemeiat a primit plata salarială în sumă de 3 410,83 lei, cauzând un prejudiciu considerabil Institutului Științific - Practic de Horticultura și Tehnologiei Alimentare.

În sentință tendențios s-au ignorat unele declarații a reprezentantul părții vătămate, Dogotari Vasilii, declarații care au fost consemnate în procesul verbal de audiere a acestuia și anume că inculpații ilegal au beneficiat de plata salariilor și altor garanții acordate în baza legislației muncii întrucât efectiv aceștia nu au prestat munca, prin care fapt au adus prejudiciul patrimoniului Instituției publice și implicit bugetului de stat.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că Dadu Dumitru a prejudiciat Institutul Științific - Practic de Horticultura și Tehnologiei Alimentare cu 10 152 lei, iar Dadu Vitalie cu 3410,83 Iei, în acțiunile cărora cel puțin există elementele contravenției prevăzute de art. 106 Cod contravențional și anume cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, în cazul în care fapta nu reprezintă o sustragere și nu întrunește elementele unei infracțiuni, fapt în care procesul penal în privința inculpaților urma a fi încetat.

Analizând declarațiile inculpatului Dadu Dumitru s-a constatat, că acesta lipsea de la serviciu când avea ore la facultate, astfel nu își îndeplinea corespunzător

atribuțiile de serviciu, necătând la acest fapt în tabelul de pontaj era indicat că a fost prezent la serviciu și a primit salariu deplin prejudiciind Institutul Științifico - Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare.

Analizând depozițiile inculpatului Dadu Vitalie s-a constatat, că acesta deseori pleca peste hotarele RM în interes pentru teza de doctorat și nu în interes de serviciu, astfel era absent de la serviciu, respectiv nu își exercita corect atribuțiile de serviciu necătând la acest fapt în tabelul de pontaj era indicat că a fost prezent la serviciu și a primit salariu deplin prejudiciind Institutul Științifico - Practic de Horticultura și Tehnologii Alimentare. În contabilitate nu au fost prezentate careva ordine de deplasare pentru serviciu, de unde rezultă că inculpatul a lipsit nemotivat de la serviciu.

Făcând o analiză a tuturor circumstanțelor stabilite ca urmare a administrării probelor în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești, vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. 1) Cod penal, este dovedită prin cumulul de probe acumulat.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Potrivit art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4), 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată trebuie să soluționeze chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Conform art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care

instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Conform art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Potrivit art. 10 alin. (1) și (2) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. **Învinuirea se consideră mai gravă** când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (Hotărârea Plenumului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 23., 39., 41.).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descripțivului sentinței, instanța de fond (pct. 1., 2. din decizie):

a) a statuat sumar, neclar și divergent că: „...în acțiunile inculpaților **nu se întrunesc elementele infracțiunii** prevăzute la art. 191 alin. (1) Cod penal, care prevede răspunderea penală pentru delapidarea averii străine, adică însușirea, **dispunerea sau folosirea ilegală** a bunurilor altei sau ale altor persoane **de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui**, care a produs daune considerabile..., inculpaților **nu le-au fost încredințate careva bunuri în administrare în baza unui titlu și cu un anumit scop**, pe care aceștia le-au însușit, or, salariul care le-a fost achitat neîntemeiat după opinia acuzării, **nu constituie obiectul material al infracțiunii** prevăzute la art.191 Cod penal, iar Dadu Dumitru și Dadu Vitalie **nu au avut calitatea specială de administrator** asupra salariului..., probele prezentate de partea acuzării **nu demonstrează existența subiectului special și a obiectului material, ca semne obligatorii ale delapidării averii străine...**”.

Totodată, nu a coroborat noua învinuire formulată inculpaților prin ordonanța din 18.10.2018 (f.d. 74-75), cea din rechizitoriu fiind: „...**însușirea bunurilor altei persoane încredințate în administrarea vinovatului...**” (f.d. 236), adică: „...**însușirea ilegală a bunurilor altei**

persoane de către cel căruia i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop...”, aceste calificative și esența lor neregăsindu-se nici în fapta infracțională imputată ultimilor atât prin rechizitoriu, cât și prin ordonanța menționată, cu prescripțiile din art. 8 și 10 Cod penal, art. 325 și 326 Cod de procedură penală, cât și cu jurisprudența națională (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 23., 39., 41.*), sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de delapidare nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 191 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Ori, reîncadrând acțiunile inculpaților pe art. 191 alin. (1), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicelor: „...*i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop...*”, procurorul pare să fi încălcat prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală și art. 10 Cod penal, deoarece aceste calificative, care majorează volumul învinuirii inițiale, nu existau la momentul săvârșirii faptelor respective, iar asemenea împrejurări de fapt și de drept nu au fost puse la baza învinuirii inculpaților inițial, adică prin rechizitoriu.

Pe lângă aceasta, în noua învinuire, nu a fost elucidată, în niciun fel, esența elementelor „*încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop*”, inclusiv coroborată cu acțiunile infracționale concrete și împrejurările de fapt incriminate inculpaților prin rechizitoriu;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete în fapt și în drept imputate inculpaților prin învinuirea formulată, și nu a indicat motivele pentru care instanța a respins probele aduse în sprijinul acuzării, inclusiv cele invocate în ședința instanței de fond, dar repetate în apel și recursul ordinar (*pct. 3., 5. din decizie*).

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele

cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art.435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descripțivului deciziei contestate și a procesului – verbal al ședinței de judecată (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat, în modul prevăzut de lege, asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai statuând că: „...*instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpații trebuie achitați..., inculpaților nu le-au fost încredințate careva bunuri în administrare în baza unui titlu și cu un anumit scop, pe care aceștia le-au însușit...*”, menținând, astfel, o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile date în prima instanță a inculpaților, reprezentantul părții vătămate, martorilor Ivanov A., Jordan M. și Grosu I.;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la *pct. 3. și 5.* din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate;

d) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete în fapt și în drept imputate inculpaților prin învinuirea formulată, și nu a indicat motivele pentru care instanța a respins probele aduse în sprijinul acuzării, inclusiv cele invocate în ședința instanței de fond, dar repetate în apel și recursul ordinar (*pct. 3., 5. din decizie*).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2021, în privința inculpaților Dadu Dumitru XXXX și Dadu Vitalie XXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 09 decembrie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico